

Sidosyksikkösopimusten jatkoilmoitusten tekeminen Valtiokonttorille

Kunnanhallitus 14.09.2026

241/00.01.01.02/2026

Kesäkuussa 2026 on tullut voimaan eduskunnan hyväksymät hankintalain (1397/2016) muutokset, jotka muuttavat merkittävästi kuntien mahdollisuuksia hankkia jatkossa palveluita sidosyksiköiltään. Lakimuutoksen keskeisin sisältö on osakeyhtiömuotoisia sidosyksiköitä koskeva vähintään 10 prosentin omistusosuusvaatimus, jota sovelletaan siirtymäajan jälkeen 1.7.2027 alkaen. Hankintayksiköiden tulee irtisanoa sopimukset sidosyksiköidensä kanssa päättymään 30.6.2027 mennessä mikäli tämä omistusvaatimus ei täyty.

Hankintayksiköiden on kuitenkin mahdollista yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä irtisanoa sopimuksia päättymään pidemmällä siirtymäajalla, 30.6.2030 mennessä, mikäli sopimuksen irtisanomisesta olisi kohtuuttomia seurauksia tai sopimuksen irtisanomiseen liittyy merkittäviä taloudellisia riskejä. Pidemmän siirtymäajan hyödyntämisestä tulee tehdä ilmoitus Valtiokonttorille viimeistään 30.9.2026.

ICT- sekä talous- ja palkkahallinnon palveluiden osalta lakimuutos on Kontiolahden kunnan osalta merkittävä. Palvelut tuottaa tällä hetkellä sidosyksikkönä toimiva Meidän IT ja talous Oy (Meita Oy), josta Kontiolahden kunnan omistus on 0,2 % eikä omistuksen nostaminen uuden lain vaatimaan 10 %:iin ole mahdollista. Lisäksi Kontiolahden kunta omistaa Puhas Oy:stä 9,4 % ja Siun työterveys Oy:stä ja Sakupe Oy:stä marginaaliset osuudet.

Hankintalain muutokset edellyttävät kunnilta arviointia ja suunnitelmaa siitä, miten palvelut järjestetään jatkossa. Palveluiden järjestämisen vaihtoehtoina voivat olla esimerkiksi kuntien välisten yhteistoimintarakenteiden muodostaminen, toimivallan siirtäminen yhteiselle organisaatiolle, kunnan oman henkilöstöresursoinnin ja osaamisen vahvistaminen (oma tuotanto), palveluiden kilpailuttaminen osissa markkinoilta tai omistusjärjestelyt. Valmisteluun liittyy merkittäviä oikeudellisia, toiminnallisia, taloudellisia ja teknisiä vaikutuksia, jotka on arvioitava ennen lopullisten ratkaisujen tekemistä.

Kontiolahden kunnan tietohallinnon resurssit ovat tällä hetkellä rajalliset. Kunnan kannalta on kuitenkin tärkeää varmistaa palveluiden jatkuvuus, tietoturva, tietosuoja, varautuminen sekä kustannustehokkaat ratkaisut myös hankintalain aiheuttamien muutosten jälkeen. Pohjois-Karjalan kunnat yhteisesti selvittävät muutosvaiheessa ICT-ympäristön nykytilanteen ja riippuvuudet, lisäksi selvitetään sopimuksiin liittyvät vaihtoehdot ja kartoitetaan tulevaisuuden tarpeet sekä vaihtoehdot näihin vastaamiseksi. Selvityksissä on huomioitava myös, että taloushallintopalvelut Kontiolahden kunta hoitaa tällä hetkellä omatoimisesti, mutta tukeutuu maakunnan yhteneviin kyseisten palvelualueiden ohjelmistoihin.

Henkilöstöhallinnon palvelut (palkkahallinto) tuottaa Meidän IT ja talous Oy (Meita Oy) tehden yhteistyötä kunnan kanssa yhteisten prosessien ja toimintamallien mukaisesti. Palkanlaskenta on vahvasti järjestelmäriippuvaista toimintaa ja palkanlaskentaa säätelee virka- ja työehtosopimukset ja lainsäädäntö. Palkanlaskennan järjestämisen muutoksissa on turvattava muun muassa palvelujen jatkuvuus ja palkanmaksun oikeellisuus ja ajantasaisuus.

Työterveyshuollon palvelut kunnalle tuottaa Siun työterveys Oy. Työterveyshuolto on työnantajalle lakisääteistä ja työterveyshuollon henkilöstön työkykyä tukevat palvelut ovat välittömästi terveyttä ylläpitäviä terveydenhuollon palveluja. Lainsäädäntö edellyttää myös työnantajaa ja työterveyshuoltoa toimimaan yhteistyössä työsuojelun tavoitteiden saavuttamiseksi. Työterveyshuollon järjestämisen muutoksissa on turvattava muun muuassa palvelujen jatkuvuus huomioiden toimintaa säätelevät lakisääteiset velvoitteet.

Hankintalakiin ei ole kirjattu jätehuoltoa koskevaa poikkeusta, vaan jätealan mahdollisesta vähimmäisomistuspoikkeuksesta säätäminen jätettiin jätelain muutoksen yhteydessä tehtäväksi. Tavoitteena on, että jätealan vähimmäisomistuspoikkeuksesta säädettäisiin vielä ennen hallituskauden päättymistä. Jätelain muutosesitys on ollut lausunnoilla, mutta Kuntaliitolta saatujen tietojen mukaan muutosesitys odottaa vielä poliittisia linjauksia. Mikäli poikkeuksen säätäminen jostakin syystä viivästyisi tai estyisi, tarkoittaisi se sitä, että kunta, joka omistaa jäteyhtiöstä alle 10 prosenttia, ei voisi käyttää sidosyksikkönsä palvelua enää vuoden siirtymäajan, eli 30.6.2027, jälkeen. Näin ollen tässä yhteydessä on perusteltua jatkaa sidosyksikkösopimusta myös Puhas Oy:n kanssa.

Sakupe Oy:ltä Kontiolahden kunta ostaa tekstiilihuollon palveluita. Markkinoilla on vastaavia toimijoita ja palvelut on mahdollista kilpailuttaa kevääseen 2027 mennessä, joten siltä osin perustetta sidosyksikkösopimuksen jatkamiselle ei ole.

Vaihtoehtojen valmistelu ja toteutus tulee viemään aikaa ja muutoksiin liittyy kustannuksia sekä jatkuvuusriskejä, joten pidemmän siirtymäajan hyödyntäminen on välttämätöntä. Nykyisten palveluiden muuttaminen edellyttää huolellista valmistelua, vaihtoehtojen arviointia, sopimusjärjestelyjen uudistamista, teknisiä muutoksia sekä mahdollisesti yhteistyötä muiden kuntien kanssa.

Riittävä siirtymäaika mahdollistaa muutosten toteuttamisen hallitusti siten, että kuntalaisten palvelujen jatkuvuus, tietoturva, kyberturvallisuus, varautuminen sekä kustannustehokkuus voidaan turvata koko muutosprosessin ajan. Tämä vähentää myös riskiä siitä, että kunta joutuisi tekemään kiireellisiä ja pitkän aikavälin kannalta epätarkoituksenmukaisia ratkaisuja palveluiden järjestämiseksi.

Lisätietoja: kunnanjohtaja Jari Tuononen, p. 050 435 8700

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyödyntää Valtiokonttorille tehtävällä ilmoitusmenettelyllä pidempää siirtymäaikaa enintään 30.6.2030 asti Meidän IT ja Talous Oy:n, Siun Työterveys Oy:n ja Puhas Oy:n osalta palvelujen hallittujen muutosten suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi.

Päätös: